

**AVIFAUNA- EN FLORA-ONDERZOEK IN
DE NIEUWE KEVERDIJKSCHE POLDER**

1991

buro maas
adviesbureau voor landschapsarchitectuur en milieuplaning

**AVIFAUNA- EN FLORA-ONDERZOEK IN
DE NIEUWE KEVERDIJKSCHE POLDER**

1991

**BURO MAAS
ZEIST
SEPTEMBER 1991**

INHOUD

1.	INLEIDING	3
2.	DE BROEDVOGELS VAN DE NIEUWE KEVERDIJKSCHE POLDER	5
3.	DE NIET-BROEDVOGELS VAN DE NIEUWE KEVER- DIJKSCHE POLDER	11
4.	VEGETATIE-ONDERZOEK NIEUWE KEVERDIJKSCHE POLDER	15

	LITERATUUR	19
--	------------	----

BIJLAGEN

1.	Biotoopgegevens broedvogels
2.	Verspreidingskaart Meerkoet
3.	Verspreidingskaart Scholekster
4.	Verspreidingskaart Kievit
5.	Verspreidingskaart Grutto
6.	Verspreidingskaart Tureluur
7.	Verspreidingskaart Veldleeuwerik
8.	Verspreidingskaart Graspieper
9.	Verspreidingskaart Gele Kwikstaart
10.	Verspreidingskaart Kneu
11.	Overzicht vegetatie 19-05-1991
12.	Overzicht vegetatie 29-06-1991

OVERZICHT AFBEELDINGEN

1. Begrenzing onderzoeksgebied vogelonderzoek
2. begrenzing onderzoeksgebied vegetatieonderzoek

OVERZICHT TABELLEN

1. Broedvogels Nieuwe Keverdijksche Polder 1991
2. Erfvogels en broedvogels van de Uitwatering van het Naardermeer
3. Presentie en dichtheid van frequente soorten in de gebieden van het Erfvogelrijk Weidegezelschap
4. Niet-broedvogels Nieuwe Keverdijksche Polder 1991
5. Slootvegetaties in de Nieuwe Keverdijksche Polder (gedeelte) 1991

1. INLEIDING

Dit rapport bevat de verslaglegging van het ecologisch onderzoek dat verricht is ten behoeve van de milieu-effectrapportage van de Flevolijn-Oostboog. Het rapport bevat een studie naar de broedvogels en de overwinterende en doortrekkende vogels in de Nieuwe Keverdijksche Polder en de vegetatie in het deel van de Nieuwe Keverdijksche Polder waarin de Oostboog zal worden aangelegd.

Voorgeschiedenis van het onderzoek

In 1988 is de Flevospoorlijn voor personenverkeer gereed gekomen. Deze lijn sluit de steden Almere en Lelystad in Flevoland aan op het nationale spoorwegnet. Deze lijn is echter nog niet compleet. Momenteel is alleen een rechtstreekse verbinding naar Amsterdam mogelijk. Via een aan te leggen verbindingsboog tussen de Flevolijn en de Gooilijn wordt een rechtstreekse verbinding naar Midden-Nederland mogelijk. De aanleg van deze boog, de zogenoemde Oostboog, vindt plaats in het voor verstoringen gevoelige gebied van de Nieuwe Keverdijksche Polder ten oosten van Weesp.

Voor de aanleg van de Flevolijn is in 1980 een onderzoek verricht naar de toen aanwezige fauna en flora (Subgroep ecologie 'Oude Land' N.V. Nederlandse Spoorwegen, 1981). Het onderzoek in 1991 kan beschouwd worden als een herhalingsonderzoek. Zo kan er een gegevensbestand worden opgebouwd om de effecten van een spoorlijn op de fauna en flora te bepalen.

Aan Buro Maas is door de N.V. Nederlandse Spoorwegen gevraagd inhoud te geven aan het ecologische onderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd door J.J. Bakhuizen.

Indeling van het rapport

Hoofdstuk 1 bevat de inleiding. In hoofdstuk 2 worden de resultaten van de broedvogelinventarisatie besproken. In hoofdstuk 3 komen de niet-broedvogels aan de orde. De verspreiding van de meest voorkomende vogels is in kaart gebracht. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de resultaten van het vegetatie-onderzoek.

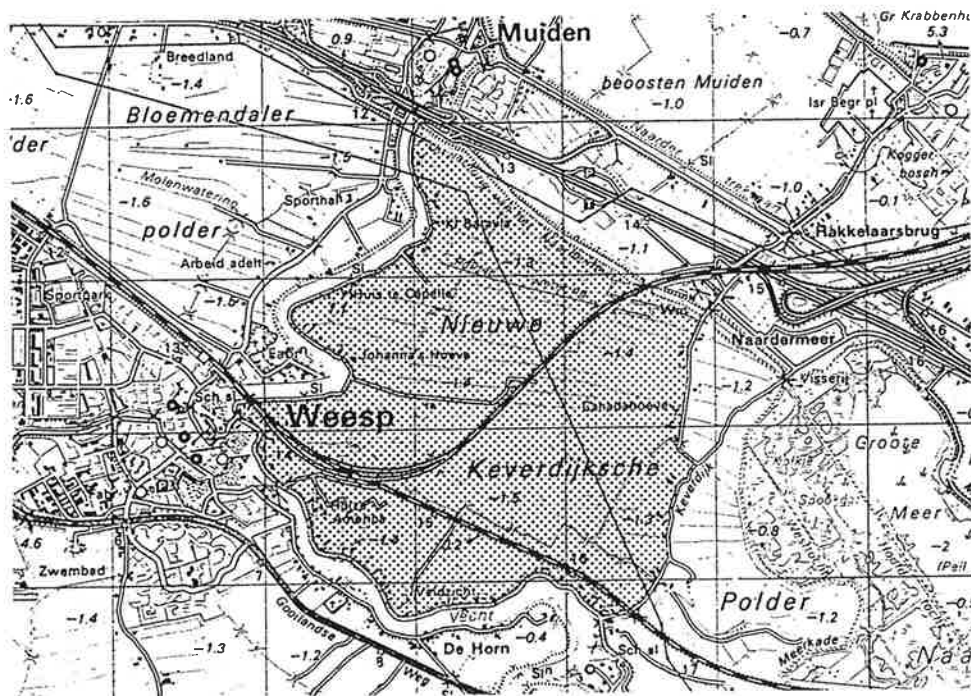

2. DE BROEDVOGELS VAN DE NIEUWE KEVERDIJKSCHE POLDER

Werkwijze

De inventarisatie is uitgevoerd in de periode van 30 maart tot 7 juli 1991. De begrenzing onderzoeksgebied is in afbeelding 1 afgebeeld. Het gebied is 12 dagen bezocht. De bezoeken werden als volgt over voorjaar/zomer 1991 verdeeld: 2x maart, 3x april, 3x mei, 3x juni en 1x juli. Ieder perceel werd zodoende minimaal 6-8 maal intensief afgespeurd met kijker en telescoop. De inventarisatie-methode die werd gebruikt is die van de uitgebreide territoriumkartering. Deze methode is uitvoerig beschreven in Hustings e.a. (1985) en SOVON (1985). Kort samengevat komt het erop neer dat per bezoek van iedere vogelsoort alle waarnemingen die op broeden duiden worden gekarteerd op een veldkaart op schaal 1:10.000. Bij weidevogels houdt dit in dat vooral waarnemingen van paren, baltsgedrag, alarmerende vogels, vogels met jongen en broedende vogels worden genoteerd. Bij de zangvogels (voornamelijk Veldleeuwerik en Graspieper) worden vooral zingende exemplaren genoteerd. Na het veldwerk worden met behulp van verschillende criteria de territoria/broedparen bepaald. Tijdens de inventarisatie is niet specifiek naar nesten gezocht. Wel zijn van de algemene weidevogels de broedterritoria zo nauwkeurig mogelijk bepaald.

Afbeelding 1. Begrenzing onderzoeksgebied vogelonderzoek

Inventarisatie

In het open weidegebied zijn van alle soorten kwantitatieve gegevens verzameld. De waargenomen soorten broedvogels en de gevonden aantallen zijn in tabel 1 weergegeven.

Er zijn 16 broedvogelsoorten vastgesteld. Het totaal aantal broedterritoria is ruim 400. De meest algemene soorten zijn de Kievit, Wilde Eend, Schollekster, Grutto en Veldleeuwerik.

Tabel 1. Broedvogels Nieuwe Keverdijksche Polder 1991

Wilde Eend (<i>Anas platyrhynchos</i>)	≥100
Torenvalk (<i>Falco tinnunculus</i>)	1
Waterhoen (<i>Gallinula chloropus</i>)	≥4
Meerkoet (<i>Fulica atra</i>)	8
Scholekster (<i>Haematopus ostralegus</i>)	43
Kievit (<i>Vanellus vanellus</i>)	114
Grutto (<i>Limosa limosa</i>)	42
Tureluur (<i>Tringa totanus</i>)	16
Veldleeuwerik (<i>Alauda arvensis</i>)	30
Graspieper (<i>Anthus pratensis</i>)	14
Witte Kwikstaart (<i>Motacilla alba</i>)	≥8
Gele Kwikstaart (<i>Motacilla flava flava</i>)	3
Kleine Karekiet (<i>Acrocephalus scirpaesus</i>)	1 (in sloot langs de Westboog)
Grasmus (<i>Sylvia communis</i>)	3 (langs de spoorlijn)
Zwarte Kraai (<i>Corvus corone corone</i>)	2 (in bovenleiding en hoogspanningsmast)
Kneu (<i>Carduelis cannabina</i>)	6

De aangetroffen vogels worden hieronder kort besproken. In bijlage 1 zijn algemene biotoopgegevens van de soorten opgenomen.

Wilde Eend (>100 paar)

De Wilde Eend is één van de meest algemene broedvogels van het gebied. Deze eend wordt overal in de polder aangetroffen, van de boerderij-erven tot in het centrale open gedeelte. De eenden broeden vooral aan slootkanten en in knotwilgen.

Torenvalk (1 paar)

Eén paar had een nest in een hoogspanningsmast in de zuidoosthoek van de polder. Een ander paar had een nest in de begroeiing langs de Uitwatering van het Naardermeer. Deze vogels joegen veelvuldig in de gehele polder.

Waterhoen (≥4 paar)

De Waterhoen is in de broedtijd een zeer teruggetrokken soort, die snel over het hoofd wordt gezien. De vogel broedt in de iets bredere sloten van de polder.

Meerkoet (8 paar, dichtheid 1,2 paar/100 hectare)

De Meerkoet is een broedvogel van de iets bredere sloten, vooral langs de spoorbanen. De soort trekt zich weinig van de spoorlijn aan. In bijlage 2 is de verspreiding van de Meerkoet in de polder in kaart gebracht.

Scholekster (43 paar, dichtheid 6 paar/100 hectare)

De Scholekster is een algemene broedvogel. De paren zijn homogeen over de hele polder verspreid. De Scholekster trekt zich niet veel aan van de spoorlijn. Vaak wordt de spoorbaan als uitkijkpost gebruikt. Eind juni werd zelfs een (verlaten) nest pal naast de spoorrails aangetroffen. In bijlage 3 is de verspreiding van de Scholekster in de polder in kaart gebracht.

Kievit (114 paar, dichtheid 16 paar/100 hectare)

De Kievit is de meest algemene broedvogel van de Nieuwe Keverdijksche Polder. Vooral in de noordoost- en zuidwesthoek is de dichtheid heel hoog. Er wordt een zekere afstand gehouden tot de spoorbanen. In bijlage 4 is de verspreiding van de Kievit in de polder in kaart gebracht.

Grutto (42 paar, dichtheid 6 paar/100 hectare)

In het voorjaar is de Grutto een opvallende verschijning in de polder. In het zuidelijke deel van het gebied komen concentraties voor, in het noordwestelijke deel ontbreekt de soort bijna geheel. In bijlage 5 is de verspreiding van de Grutto in de polder in kaart gebracht.

Tureluur (16 paar, dichtheid 2,5 paar/100 hectare)

De territoria van de Tureluur zijn over het hele gebied verdeeld. In bijlage 6 is de verspreiding van de Tureluur in de polder in kaart gebracht.

Veldleeuwerik (30 territoria, dichtheid 4 territoria/100 hectare)

De Veldleeuwerik is de meest algemene zangvogel in het gebied. De territoria zijn over het hele gebied verdeeld. De soort ontbreekt echter in de uiterste noordwesthoek en tussen de spoorbaan en de Vecht. In bijlage 7 is de verspreiding van de Veldleeuwerik in de polder in kaart gebracht.

Graspieper (14 territoria, dichtheid 2 territoria/100 hectare)

In bijlage 8 is de verspreiding van de Graspieper in de polder in kaart gebracht.

Witte Kwikstaart (>8 territoria)

De Witte Kwikstaart komt vooral voor rond de boerderijen en langs de spoorbanen. De soort broedt onder andere onder spoorviaducten.

Gele Kwikstaart (3 territoria, dichtheid 0,5 territoria/100 hectare)

De Gele Kwikstaart is weinig aangetroffen in het gebied. In bijlage 9 is de verspreiding van de Gele Kwikstaart in de polder in kaart gebracht.

Kneu (6 territoria)

De Kneu is broedvogel van vooral begroeiing langs de spoorbaan. In bijlage 10 is de verspreiding van de Kneu in de polder in kaart gebracht.

Grasmus (3 territoria)

Ook de Grasmus is broedvogel van vooral begroeiing langs de spoorbaan.

Zwarte Kraai (2 paar)

Twee paar broedden in het open weidegebied. In de opgaande begroeiing rond het gebied en in het Naardermeer zijn veel meer paren aanwezig. De gehele periode waren er grote aantallen in de polder aanwezig, die veel onrust onder de weidevogels veroorzaakten.

Erfvogels en broedvogels van de Uitwatering van het Naardermeer

Naast de kwantitatieve inventarisatie van het open weidegebied is een kwalitatief overzicht gemaakt van de broedvogels op de erven van boerderijen (de "erfvogels") en de broedvogels langs de Uitwatering van het Naardermeer. Een kwalitatief in plaats van kwantitatief overzicht in verband met de geringe te verwachten invloed van de Oostboog op deze groep broedvogels. Tabel 2 geeft een overzicht van deze ervvogels.

Tabel 2. Erfvogels en broedvogels van de Uitwatering van het Naardermeer

---

Fuut (<i>Podiceps cristatus</i>)	Tjiftjaf (<i>Phylloscopus collybita</i>)
Buizerd (<i>Buteo buteo</i>)	Fitis (<i>Phylloscopus trochilus</i>)
Holenduif (<i>Columba oenas</i>)	Grauwe Vliegenvanger (<i>Muscicapa striata</i>)
Houtduif (<i>Columba palumbus</i>)	Staartmees (<i>Aegithalos caudatus</i>)
Boerenwaluw (<i>Hirundo rustica</i>)	Koolmees (<i>Parus major</i>)
Huiswaluw (<i>Delichon urbica</i>)	Pimpelmees (<i>Parus caeruleus</i>)
Winterkoning (<i>Troglodytes troglodytes</i>)	Boomkruiper (<i>Certhia brachydactyla</i>)
Heggemus (<i>Prunella modularis</i>)	Ekster (<i>Pica pica</i>)
Zwarte Roodstaart (<i>Phoenicurus ochruros</i>)	Zwarte Kraai (<i>Corvus corone corone</i>)
Merel (<i>Turdus merula</i>)	Spreeuw (<i>Sturnus vulgaris</i>)
Zanglijster (<i>Turdus philomelos</i>)	Huisemus (<i>Passer domesticus</i>)
Bosrietzanger (<i>Acrocephalus palustris</i>)	Ringmus (<i>Passer montanus</i>)
Kleine Karekiet (<i>Acrocephalus scirpaecus</i>)	Vink (<i>Fringilla coelebs</i>)
Spotvogel (<i>Hippolais icterina</i>)	Groenling (<i>Carduelis chloris</i>)
Tuinfluitter (<i>Sylvia borin</i>)	Putter (<i>Carduelis carduelis</i>)
Zwartkop (<i>Sylvia atricapilla</i>)	Rietgors (<i>Emberiza schoeniclus</i>)

Broedvogelgezelschappen

In 1990 is het standaardwerk "Broedvogels van Noord-Holland" verschenen, uitgegeven door de Stichting Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland en het Provinciaal Bestuur Noord-Holland. Een belangrijk gedeelte van dit werk wordt in beslag genomen door een bespreking van de broedvogelgezelschappen in Noord-Holland. Deze manier van indelen van broedvogels is uniek voor Nederland. Voor een uitgebreide bespreking van de indeling wordt verwezen naar W. Ruitenbeek e.a. (1990).

Er worden 7 hoofdgroepen onderscheiden. Hoofdgroep 2 is die van de Weidevogelgezelschappen. De Weidevogelgezelschappen worden in de eerste plaats gekarakteriseerd door het frequent voorkomen in relatief hoge dichtheden van enkele vogelsoorten die voornamelijk in grasland broeden en die gewoonlijk weidevogels worden genoemd. Dat zijn een viertal steltlopers (Scholekster, Kievit, Grutto en Tureluur), drie eendesorten (Wilde Eend, Slobeend en Kuifeend) en twee soorten zangvogels (Veldleeuwerik en Graspieper). Naast deze echte graslandsoorten komt nog een aantal soorten frequent voor dat gebonden is aan erven en bosschages. Dit zijn zeer algemene soorten, met een zeer brede verspreiding. De Weidevogelgezelschappen komen vooral voor in cultuurlandschappen met overwegend grasland.

De hoofdgroep van de Weidevogelgezelschappen is onderverdeeld in 9 gezelschappen. Deze indeling is gebaseerd op de presentie (frequentie) en dichtheden van kenmerkende soorten. Het gebied van de Nieuwe Keverdijk-sche Polder (met de erven en bosschages) kan gerekend worden tot gezelschap 4 (Erfvogelrijk Weidevogelgezelschap). Het Erfvogelrijk Weidevogelgezelschap wordt gekenmerkt door een combinatie van soorten die vooral in grasland broeden en soorten die gebonden zijn aan opgaande begroeiingen van erven en bosschages. Het gezelschap kent veel algemene soorten. Tabel 3 geeft een overzicht van de meest voorkomende soorten. Een presentie van bijvoorbeeld 83% geeft aan dat de soort in 83% van de gebieden van het Erfvogelrijk Weidevogelgezelschap voorkomt.

Tabel 3. Presentie en dichtheid van frequente soorten in de gebieden van het Erfvogelrijk Weidevogelgezelschap

soort	presentie (%)	dichtheid (per 100 hectare)
Kievit (<i>Vanellus vanellus</i>)	100	16,0
Scholekster (<i>Haematopus ostralegus</i>)	100	15,6
Spreeuw (<i>Sturnus vulgaris</i>)	99	
Huisemus (<i>Passer domesticus</i>)	99	
Wilde Bend (<i>Anas platyrhynchos</i>)	99	
Tureluur (<i>Tringa totanus</i>)	98	3,5
Grutto (<i>Limosa limosa</i>)	97	9,1
Witte Kwikstaart (<i>Motacilla alba</i>)	97	
Koolmees (<i>Parus major</i>)	97	
Ekster (<i>Pica pica</i>)	95	
Merel (<i>Turdus merula</i>)	95	
Winterkoning (<i>Troglodytes troglodytes</i>)	94	
Houtduif (<i>Columba palumbus</i>)	92	
Veldleeuwerik (<i>Alauda arvensis</i>)	90	
Boerenwaluw (<i>Hirundo rustica</i>)	85	
Zwarte Kraai (<i>Corvus corone corone</i>)	85	
Meerkoet (<i>Fulica atra</i>)	85	2,9
Slobeend (<i>Anas clypeata</i>)	83	1,4
Graspieper (<i>Anthus pratensis</i>)	82	
Kuifeend (<i>Aythya fuligula</i>)	70	1,9
Pimpelmees (<i>Parus caeruleus</i>)	70	
Waterhoen (<i>Gallinula chloropus</i>)	68	
Ringmus (<i>Passer montanus</i>)	68	
Gele Kwikstaart (<i>Motacilla flava flava</i>)	65	1,4
Fitis (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	64	
Kneu (<i>Carduelis cannabina</i>)	64	

Bron: Ruitenbeek e.a., 1990.

De broedvogelbevolking van de Nieuwe Keverdijksche Polder past uitstekend binnen dit Weidevogelgezelschap. De dichtheden van de Tureluur, Scholekster, Grutto en Gele Kwikstaart zijn in de polder alleen wat aan de lage kant. In vergelijking met de soorten die in het algemeen binnen het Erfvogelrijk Weidevogelgezelschap worden aangetroffen valt verder het totaal ontbreken van de Kuifeend en de Slobeend in de Nieuwe Keverdijksche Polder op.

3. DE NIET-BROEDVOGELS VAN DE NIEUWE KEVERDIJKSCHE POLDER

Werkwijze

Tijdens de broedvogelinventarisatie is ook gelet op de aanwezigheid van niet-broedvogels. Op 23 maart 1991 is speciaal gekeken naar nog aanwezige wintergasten en doortrekkers. Deze zijn geteld en eventueel gekarteerd. Hieronder volgt een overzicht van die soorten die wel aangetroffen zijn maar niet in het gebied gebroed hebben. Dit zijn dus zowel wintergasten (bijvoorbeeld Kleine Zwaan), doortrekkers (bijvoorbeeld Goudplevier en Tapuit) als foeragerende vogels die in de omgeving hebben gebroed (bijvoorbeeld Naardermeer).

Inventarisatie

De waargenomen soorten wintergasten, doortrekkers en broedvogels uit de omgeving zijn in tabel 4 weergegeven.

Tabel 4. Niet-broedvogels Nieuwe Keverdijsche Polder 1991

Aalscholver (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	1-5 exemplaren
Regenwulp (<i>Numenius phaeopus</i>)	5-75
Blauwe Reiger (<i>Ardea cinerea</i>)	5-15
Purperreiger (<i>Ardea purpurea</i>)	3x 1-2
Wulp (<i>Numenius arquata</i>)	1x 1
Kwak (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	1x 1
Kokmeeuw (<i>Larus ridibundus</i>)	200-1000
Knobbelzwaan (<i>Cygnus olor</i>)	1-15
Stormmeeuw (<i>Larus canus</i>)	1-6
Kleine Zwaan (<i>Cygnus columbianus</i>)	2x 12
Zilvermeeuw (<i>Larus argentatus</i>)	1-6
Bergeend (<i>Tadorna tadorna</i>)	2x 2
Kleine Mantelmeeuw (<i>Larus fuscus</i>)	3x 1-3
Wintertaling (<i>Anas crecca</i>)	2x 2-3
Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	10-50
Kuifeend (<i>Aythya fuligula</i>)	1x 2
Roodborst (<i>Erithacus rubecula</i>)	2-10
Bruine Kiekendief (<i>Circus aeruginosus</i>)	1x 1
Paapje (<i>Saxicola rubetra</i>)	2x 1
Sperwer (<i>Accipiter nisus</i>)	2x 1
Tapuit (<i>Oenanthe oenanthe</i>)	4x 1-3
Goudplevier (<i>Pluvialis apricaria</i>)	2x 2-5
Beffijster (<i>Turdus torquatus</i>)	1x 1
Kemphaan (<i>Philomachus pugnax</i>)	1x 5
Kramsvogel (<i>Turdus pilaris</i>)	1x 1
Watersnip (<i>Gallinago gallinago</i>)	1x 2
Kauw (<i>Corvus monedula</i>)	10-200

De eerste kolom geeft het aantal waarnemingen indien de soort niet iedere keer is waargenomen, de tweede kolom geeft de aantallen vogels per waarneming.

Aalscholver

Duizenden Aalscholwers, broedvogels van het Naardermeer, vliegen dagelijks langs of over de Nieuwe Keverdijksche Polder. Een enkele keer werden foeragerende exemplaren aangetroffen in de grotere weteringen in het westelijke deel van het gebied.

Blauwe Reiger

De Blauwe Reiger is een broedvogel van het Naardermeer en andere Vechtplassen. In de Nieuwe Keverdijksche Polder worden het gehele jaar 5-15 foeragerende exemplaren aangetroffen. Er is geen voorkeur voor een bepaald gedeelte van de polder geconstateerd.

Purperreiger

De Purperreiger is broedvogel van het Naardermeer. Op 11 mei, 28 mei en 20 juni werden 1-2 foeragerende exemplaren aangetroffen in de polder.

Kwak

Op de Dutch Birding Vogellijn werd gemeld dat op 22 juni een foeragerende Kwak aanwezig was in een sloot langs de Keverdijk.

Knobbelzwaan

In de polder zelf werd geen broedgeval vastgesteld. Wel was net buiten het gebied in de Vecht een broedgeval aanwezig. Eind maart waren er in de polder nog 15 exemplaren aanwezig. Op 30 juni was er ook een volwassen exemplaar aanwezig in de polder.

Kleine Zwaan

De Kleine Zwaan is in de polder wintergast. Op 23 en 30 maart waren er nog 12 exemplaren aanwezig in de zuidoosthoek van de polder.

Bergeend

De Bergeend is waarschijnlijk broedvogel van het Naardermeer. Deze eend is twee maal waargenomen: op 11 mei vlogen er 2 exemplaren op, die naar het Naardermeer vlogen. Op 28 mei verbleven er 2 exemplaren in de polder. Verder zijn er geen aanwijzingen die op broeden duiden.

Wintertaling

Twee waarnemingen werden verricht. Deze vallen beide in de doortrektijd: 30 maart 3 exemplaren in de Uitwating van het Naardermeer en 13 april 1 paar in het zuidoostelijk deel van de polder.

Kuifeend

Er werd slechts één waarneming verricht, in de doortrekperiode: 30 maart 1 paar in de Uitwating van het Naardermeer.

Bruine Kiekendief

De Bruine Kiekendief is broedvogel van het Naardermeer. Er is één waarneming verricht van een vrouwtje op 20 april.

Sperwer

Mogelijk is de Sperwer broedvogel van het Naardermeer. Deze soort is twee maal waargenomen: op 23 maart en op 28 mei steeds 1 exemplaar.

Goudplevier

De Goudplevier is doortrekker in de polder. Er zijn twee waarnemingen verricht: op 30 maart 2 overtrekkende exemplaren. Op 20 april verbleven er 5 exemplaren aan de grond.

Kemphaan

De Kemphaan is een doortrekker. Er is één waarneming verricht: op 20 april verbleven er 5 exemplaren in het noordoostelijk deel van de polder.

Watersnip

De Watersnip is een voormalige broedvogel van de polder. Er is thans slechts één waarneming gedaan: op 30 maart waren er 2 exemplaren in het zuidwestelijk deel van de polder aanwezig.

Regenwulp

De Regenwulp is een doortrekker in de polder. De soort is waargenomen tussen 13 april en 20 mei (maximaal 75 exemplaren).

Wulp

Op 11 mei werd 1 exemplaar waargenomen in het oostelijke deel. Mogelijk is de Wulp toch broedvogel of is afkomstig van het Naardermeer.

Kokmeeuw

De Kokmeeuw is algemene broedvogel van het Naardermeer en de Ankeveensche Plassen. In de Nieuwe Keverdijksche Polder kunnen vele honderden exemplaren foerageren, vooral op pas gemaaid grasland.

Stormmeeuw en Zilvermeeuw

De gehele periode werden 1-6 foeragerende exemplaren waargenomen.

Kleine Mantelmeeuw

De Kleine Mantelmeeuw werd drie maal waargenomen: op 20 en 28 mei en op 30 juni 1 tot 3 exemplaren.

Gierzwaluw

Foeragerende exemplaren werden gezien vanaf 28 april.

Roodborst

Deze soort werd tot 20 april waargenomen in de bosschages.

Paapje

Het Paapje is een doortrekker. Er zijn twee waarnemingen verricht: op 20 april zong een mannetje langs de oude spoorbaan en op 20 mei was er een exemplaar aanwezig in het zuidwestelijk deel van de polder.

Tapuit

Ook de Tapuit is een doortrekker in de polder. Deze soort werd waargenomen op 13 april (3 exemplaren), 20 april (1 exemplaar), 11 mei (3 exemplaren) en op 20 mei (1 exemplaar).

Beflijster

De Beflijster is ook een doortrekker. De soort werd op 20 april waargenomen: 1 mannetje in het noordoostelijk deel van de polder.

Kramsvogel

De Kramsvogel is wintergast/doortrekker in de polder. De soort is slechts één maal waargenomen: op 28 april 1 exemplaar in het zuidwestelijk deel van de polder.

Kauw

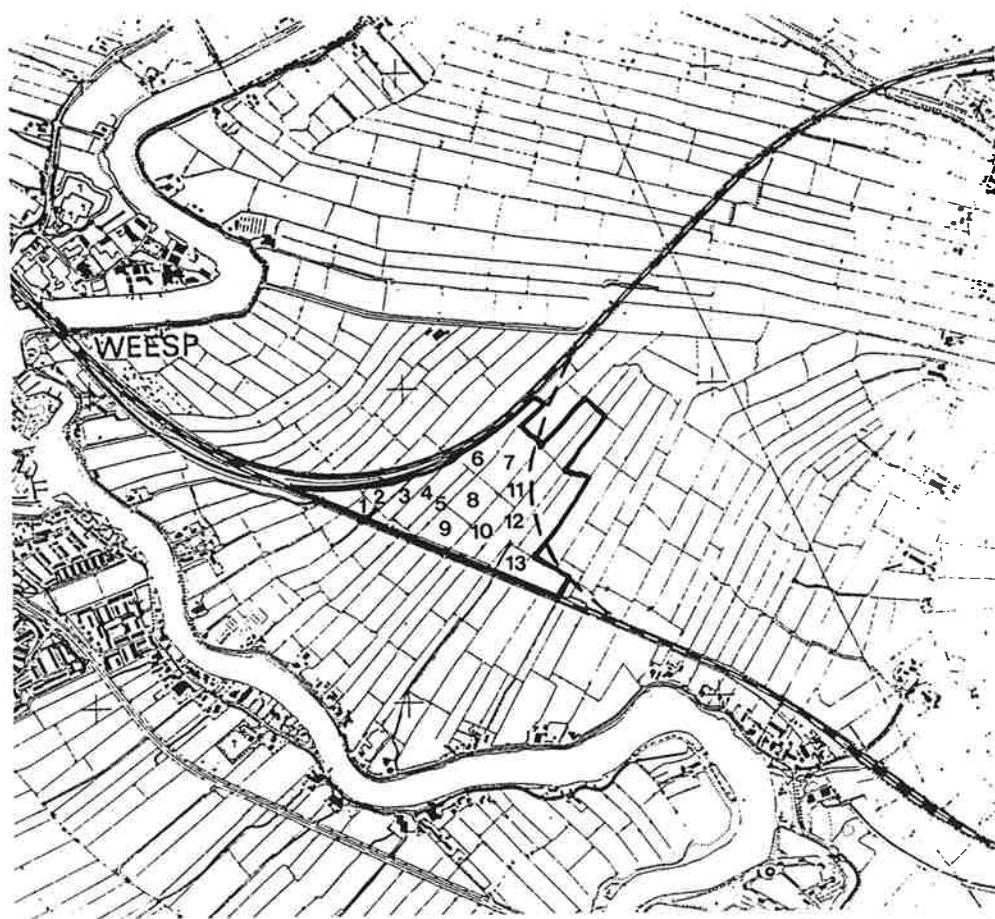
Vanuit de omgeving werden vele foeragerende exemplaren waargenomen.

Gedurende de inventarisatieperiode van 23 maart tot 7 juli 1991 zijn er totaal 76 vogelsoorten waargenomen (inclusief de broedvogels).

4. VEGETATIE-ONDERZOEK NIEUWE KEVERDIJKSCHE POLDER

Werkwijze

In het voorjaar en de zomer van 1991 is gekeken naar de vegetatie in het deel van de polder waar de Oostboog van de Flevolijn gepland is. Gedurende twee dagen (19 mei en 29 juni) is naar de meest voorkomende plantesoorten gezocht, zowel in de percelen als langs en in de sloten. Afbeelding 2 toont de begrenzing van het onderzochte gedeelte. Er is vooral gelet op plantesoorten die duiden op kwel. Deze zijn echter niet aangetroffen in het onderzochte gebied. Voor een volledig overzicht van de aangetroffen soorten wordt verwezen naar de bijlagen 11 en 12.

Afbeelding 2. Begrenzing onderzoeksgebied vegetatieonderzoek (met perceelsnummering)

Indeling in Floradistricten

In 1932 is er voor Nederland een lijst van planten-geografische districten verschenen (J.L. van Soest). In de Heukels' Flora van Nederland (21e druk) is deze lijst herzien en worden nu Flora-districten onderscheiden. De vegetatie van de Nieuwe Keverdijksche Polder valt binnen het Laagveendistrict. Dit district omvat laagveengebieden en gebieden waar in mozaïek laagveen en klei of zand voorkomen. De naam van het district beoogt aan te geven dat laagveenplanten het meest karakteristieke element in de flora vormen. Rijk aan bijzondere en bedreigde soorten zijn die delen van het district waar zich op geringe diepte pleistoceen zand onder het veen bevindt. Dit gaat vaak samen met opstijgend grondwater (kwel).

Ecologische groepen

De samenstelling van de vegetatie op een bepaalde plaats vormt een van de voornaamste factoren waaruit de heersende milieu-omstandigheden kunnen worden afgelezen. Vanwege het grote aantal plantesoorten en de zeer uiteenlopende wijze waarop de afzonderlijke soorten op het milieu reageren en het veranderen, is het interpreteren van losse waarnemingen echter een moeilijke zaak. De belangrijkste methodische hulpmiddelen om toepasbare conclusies over de samenstelling van de vegetatie te verkrijgen, zijn standaardisatie en groepsindelingen. Het Centrum van Milieukunde te Leiden heeft in de afgelopen jaren gewerkt aan een indeling van soorten in ecologische groepen als onderdeel van het zogenoemde ecotopensysteem. Een omschrijving van het begrip ecotoop is de volgende: "Een ecotoop is een ruimtelijke eenheid die homogeen is ten aanzien van vegetatiestructuur, successiestadium en abiotische factoren die voor de plantengroei bepalend zijn". Binnen het ecotopensysteem staat de standplaats centraal en worden plantesoorten gebruikt om milieutypen te karakteriseren. Een uitgebreide toelichting op en overzicht van deze indeling is te vinden in J. Runhaar c.a. (1987).

Aangetroffen vegetaties

De vegetaties van de onderzochte percelen van de Nieuwe Keverdijksche Polder vallen binnen de categorieën Graslanden en Pioniersvegetaties. De belangrijkste groepen zijn de volgende:

- * G27 grasland op natte matig voedselrijke bodem;
- * G28 grasland op natte zeer voedselrijke bodem;
- * G47 grasland op vochtige matig voedselrijke bodem;
- * G48 grasland op vochtige zeer voedselrijke bodem;
- * G68 grasland op droge zeer voedselrijke bodem;
- * P48 pioniersvegetatie op vochtige zeer voedselrijke betreden bodem.

De plantesoorten die in deze groepen voorkomen zijn in Nederland allemaal zeer algemeen en karakteristiek voor intensief gebruikte, zwaar bemeste graslanden. Typische voorbeelden zijn Engels Raaigras, Veldbeemd, Kweek, Paardebloem, Herderstasje, Madelief en Pinksterbloem.

Slootvegetatie

Vooraf in juni is er naar de slootvegetaties gekeken. Tabel 5 geeft een overzicht van de meest aangetroffen soorten.

Tabel 5. Slootvegetaties in de Nieuwe Keverdijksche Polder (gedeelte) 1991

Drijvend Fonteinkruid (<i>Potamogeton natans</i>)	Liesgras (<i>Glyceria maxima</i>)
Spits Fonteinkruid (<i>Potamogeton acutifolius</i>)	Riet (<i>Phragmites australis</i>)
Gekroesd Fonteinkruid (<i>Potamogeton crispus</i>)	Oeverzegge (<i>Carex riparia</i>)
Pijlkruid (<i>Sagittaria sagittifolia</i>)	Waterpest (<i>Elodea</i>)
Zwanebloem (<i>Butomus umbellatus</i>)	Moeras Vergeet-me-niet (<i>Myosotis scorpioides</i>)
Gewone Waterranonkel (<i>Ranunculus aquatilis</i> ssp. <i>peltatus</i>)	Blaartrekkende Boterbloem (<i>Ranunculus</i> <i>sceleratus</i>)
Grote Egelskop (<i>Sparganium erectum</i>)	Watergentiaan (<i>Nymphoides peltata</i>)

Al deze plantesoorten behoren tot de ecologische groepen van verlandings- en watervegetaties van matig tot zeer voedselrijke omstandigheden. Echte indicatoren voor kwel zijn niet aangetroffen. Wel is in een sloot ijzerkleuring vastgesteld; dit duidt op kwel. Verder is te vermelden dat de Zwanebloem in Nederland een beschermde soort is.

Samenvattend kan gesteld worden dat de vegetaties van het onderzochte deel van de polder typisch zijn voor intensief gebruikte natte graslanden. Er komen geen waardevolle laagveenvegetaties (meer) voor.

Bij een sterke extensivering zijn er wel mogelijkheden voor zeldzame en bedreigde laagveenvegetaties in de polder. Dan moet wel de vermessing en peilbeheersing verminderd worden.

LITERATUUR

Hustings, M.F.H. e.a., 1985.

Vogelinventarisatie. Natuurbeheer in Nederland.
Wageningen-Zeist.

Meijden, R. van der, 1990.

Heukels' Flora van Nederland, 21e druk.
Groningen.

Osieck, E.R., 1986.

Bredeigde en karakteristieke vogels in Nederland.
Zeist.

Ruitenbeek, W., C.J.G. Scharringa en P.J. Zomerdijsk, 1990.

Broedvogels van Noord-Holland.
Haarlem.

Runhaar, J. e.a., 1987.

Een nieuwe indeling in ecologische groepen binnen de Nederlandse flora.
In: Gorteria 13, 11/12 (1987) 277-359.

SOVON, 1987.

Atlas van de Nederlandse Vogels.
Arnhem.

SOVON, 1985.

Handleiding Broedvogel Monitoring Project.
Arnhem.

Subgroep ecologie 'Oude Land', N.V. Nederlandse Spoorwegen, 1981.

Ecologische onderzoeken in het 'Oude Land' naar aanleiding van de aanleg
van de Flevolijn.
Zeist.

BIJLAGEN

Grutto

In Nederland broeden tegenwoordig 75.000-95.000 paren. Sinds 1960 (met circa 125.000 paren) nemen de aantallen sterk af. Oorzaken van de achteruitgang zijn de inkrimping van het graslandareaal en de intensivering van het graslandbeheer. Het is een karakteristieke weidevogel. Er bestaat een voorkeur voor veenweidegebieden met veel lang gras (extensief beheerd). Meer dan 90% van de Noordwesteuropese populatie broedt in Nederland. De soort komt op de Nederlandse Rode Lijst voor. In Noord-Holland broeden 12.000-14.000 paren.

Tureluur

In Nederland broeden 23.000-30.000 paren. De Tureluur is een broedvogel van vochtige graslanden met een bij voorkeur onregelmatig reliëf (met name veenweidegebieden) en kwelders. Slikkige slootranden en greppels worden als foerageergebied gebruikt. De Tureluur behoort tot de kritische weidevogelsoorten die snel te lijden hebben van de rationalisatie in de Nederlandse landbouw. De soort staat op de Nederlandse Rode Lijst. In Noord-Holland broeden 4600-6000 paren.

Veldleeuwerik

In Nederland broeden 175.000-300.000 paren. De Veldleeuwerik is broedvogel van allerlei open landschappen. Zowel bouwland, grasland, duinen, heide, etcetera behoren tot de favoriete broedbiotopen. De populatie in het Nederlandse graslandgebied staat er niet rooskleurig voor. In Noord-Holland broeden 12.000-20.000 paren. De hoogste dichtheid in Noord-Holland wordt bereikt in de veenweidegebieden met weinig begroeiing.

Graspieper

In Nederland broeden 70.000-100.000 paren. De Graspieper is overal aan te treffen in open landschappen. Hij is broedvogel van matig tot intensief beheerde graslanden, akkers, duinen en kwelders. De dichtheden zijn het hoogst in graslanden. De Graspieper heeft een voorkeur voor grasland met een onregelmatig reliëf en veel greppels. Het reliëf is belangrijk voor de nestplaatskeuze. In Noord-Holland broeden 3000-5000 paren.

Witte Kwikstaart

In Nederland broeden 60.000-120.000 paren. De Witte Kwikstaart is een generalist die in bijna elk biotoop kan voorkomen. Overal waar open terrein voorkomt, waar op insecten gejaagd kan worden en geschikte broedgelegenheid aanwezig is wordt de soort aangetroffen. Vaak is de Witte Kwikstaart te vinden bij menselijke bewoning. In Noord-Holland broeden 3000-5000 paren.

BIJLAGE 1. BIOTOOPGEGEVENS BROEDVOGELS

Wilde Eend

In Nederland is de Wilde Eend een zeer talrijke broedvogel (200.000-400.000 paren) in allerlei biotopen, maar het meest in waterrijke gebieden met voldoende dekking. In Noord-Holland komen 25000-35000 paren voor. De broeddichtheid is het grootst in graslanden, met name in veenweidegebieden.

Torenvalk

In Nederland broeden 5000-7000 paren. Als broedvogel is de Torenvalk afhankelijk van het bestaande nestaanbod. De soort is in vrijwel elk landschapstype te vinden, met een voorkeur voor halfopen gebieden. In Noord-Holland komen 300-500 paren voor. Het belangrijkste habitat is graslandrijk agrarisch gebied met bomen of bouselementen.

Waterhoen

In Nederland broeden 45.000-75.000 paren. De soort broedt in allerlei vochtige biotopen en neemt genoeg met plassen en watertjes van zeer geringe omvang, mits er broedgelegenheid (dekking) voorhanden is. In Noord-Holland komen 5000-7000 paren voor.

Meerkoet

In Nederland komen 50.000-80.000 paren voor. De broedbiotoop bestaat uit stilstaande of zwak stromende wateren die niet te klein van omvang zijn. In Noord-Holland broeden 10.000-13.500 paren. De Meerkoet broedt bij voorkeur in rietkragen langs open water en drassige oevers. Ook in smalle, ondiepe sloten wordt gebroed. De Meerkoet neemt de laatste jaren flink in aantal toe.

Scholekster

In Nederland broeden 80.000-100.000 paren. In Noord-Holland komen 13.000-15.000 paren voor. Scholeksters broeden op de grond op kale of schaars begroeide plekken in open landschappen. Vroeger was het een echte kustvogel, maar al enige decennia behoort de Scholekster tot de echte weidevogels. De Scholekster houdt van graslanden met kort gras, die matig intensief beheerd mogen worden.

Kievit

In Nederland broeden 200.000-275.000 paren. Het is de bekendste weidevogel van Nederland. In Noord-Holland komen 24.000-28.000 paren voor. De hoogste dichtheden komen voor in vochtige graslanden met vrij kort gras. De Kievit is een cultuurvolger en past zich redelijk aan bij de intensivering van de graslanden.

Gele Kwikstaart

In Nederland broeden 40.000-70.000 paren. De soort is een karakteristieke broedvogel van open cultuurland. Tegenwoordig is de grootste dichtheid in grootschalig akkerland te vinden. Nog geen 20 jaar geleden was de Gele Kwikstaart vooral broedvogel van kruidenrijke graslanden. Dat beeld is drastisch gewijzigd. In Noord-Holland broeden 4000-6000 paren.

Kneu

In Nederland broeden 60.000-130.000 paren. De Kneu bewoont vooral open gebieden met kruidenrijke pioniersvegetaties. Genesteld wordt vooral in verspreid voorkomend dicht struikgewas. In Noord-Holland broeden 4500-6000 paren.

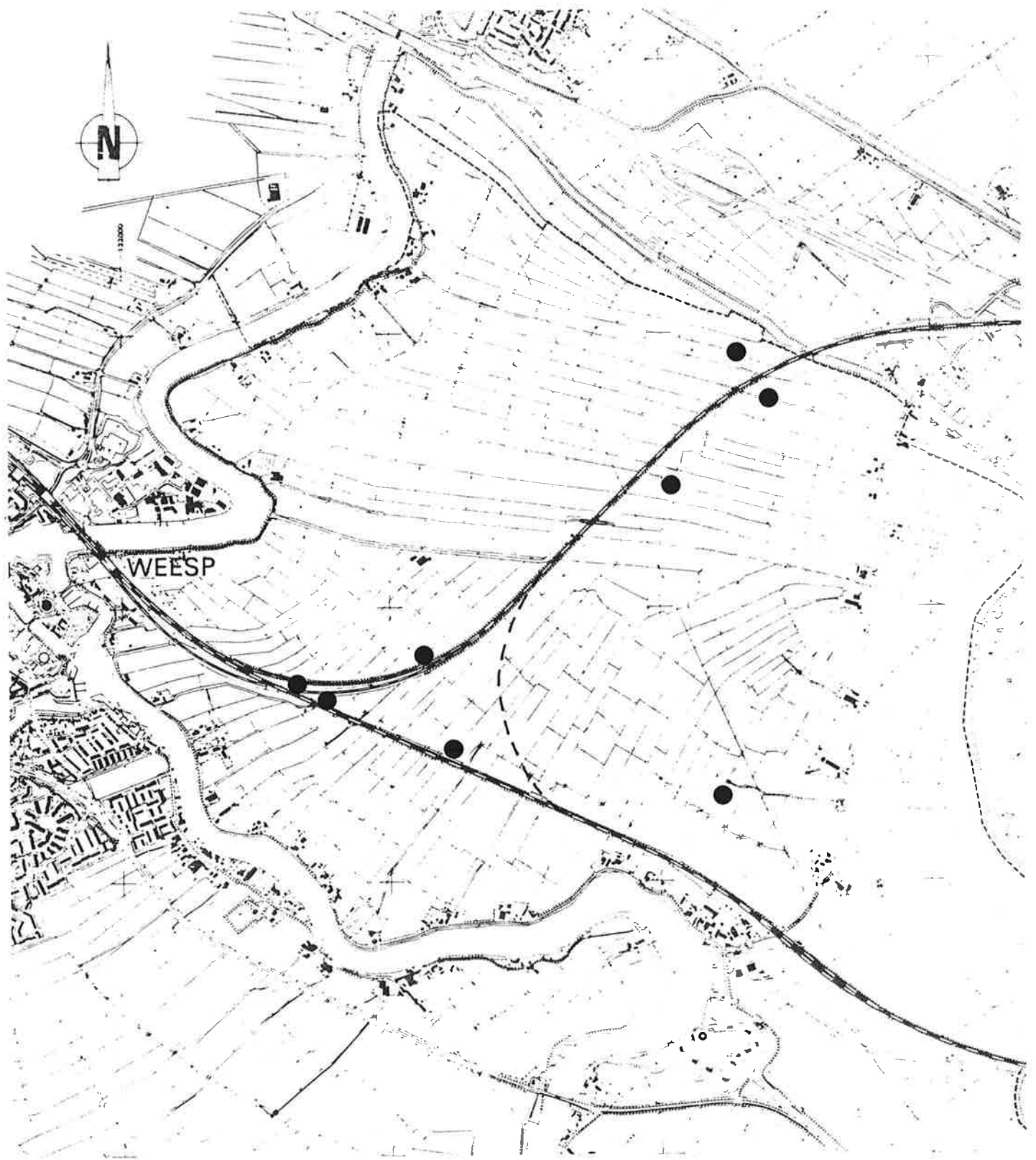
Grasmus

In Nederland broeden 50.000-75.000 paren. Grasmussen broeden in dicht, liefst doornige struikgewassen. Hoge dichtheden kunnen voorkomen in (duin)struweel en in kleinschalig cultuurland met veel meidoornhagen en bramen. Afgelopen decennia is de Grasmus in Nederland sterk in aantal achteruitgegaan (voornamelijk door droogte in de Sahel) en daarom staat de soort op de Rode Lijst. In Noord-Holland broeden 2200-3000 paren.

Zwarte Kraai

In Nederland broeden 50.000-80.000 paren. De Zwarte Kraai is een boombroeder met een voorkeur voor open landschappen. Broedende vogels zijn territoriaal, niet broedende vogels formeren groepen. In Noord-Holland broeden 2000-3000 paren. De Zwarte Kraai is de laatste decennia sterk in aantal toegenomen.

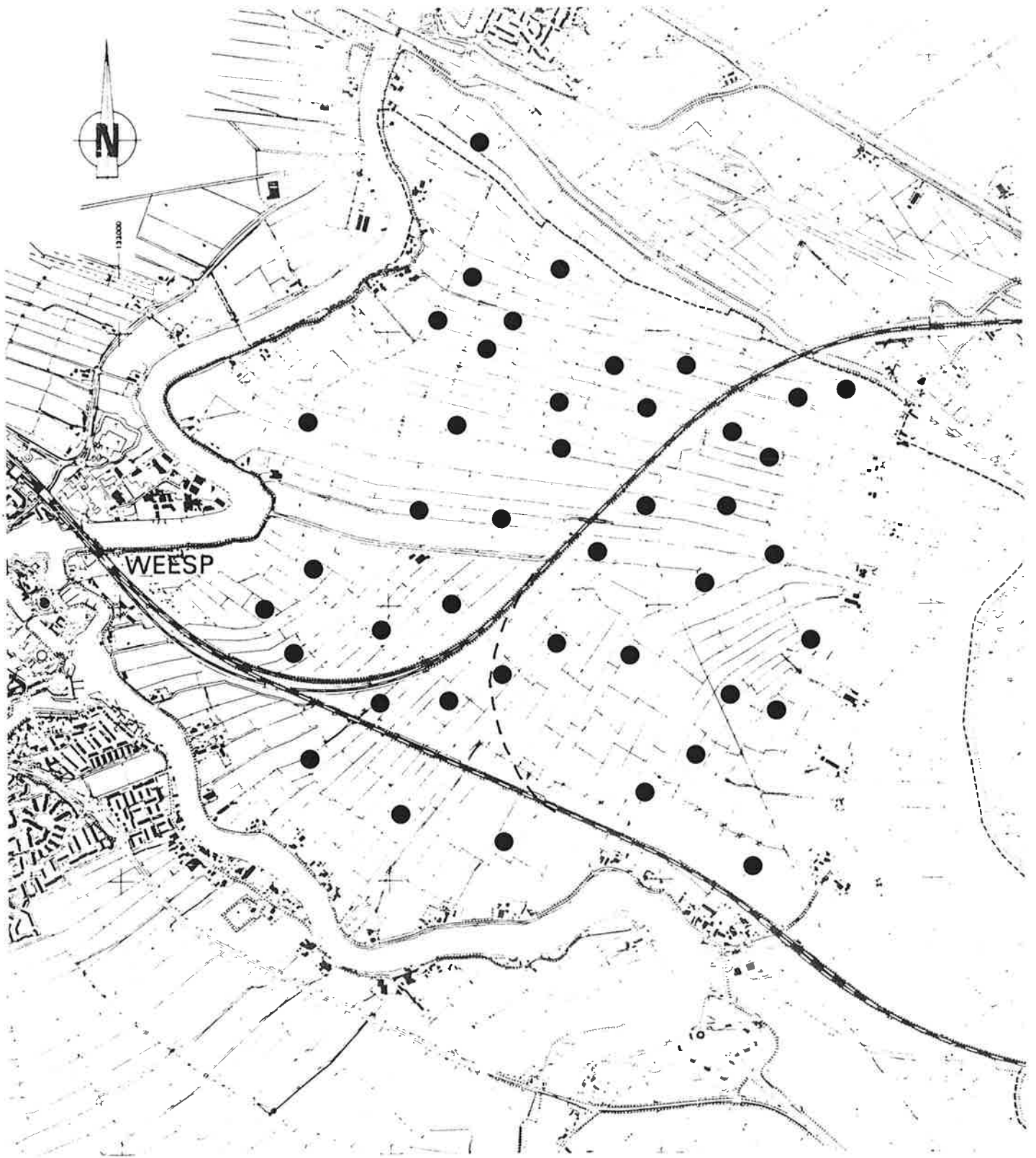
● broedgeval

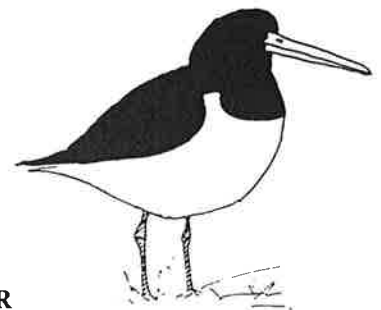
BIJLAGE 2.   VERSPREIDINGSKAART MEERKOET

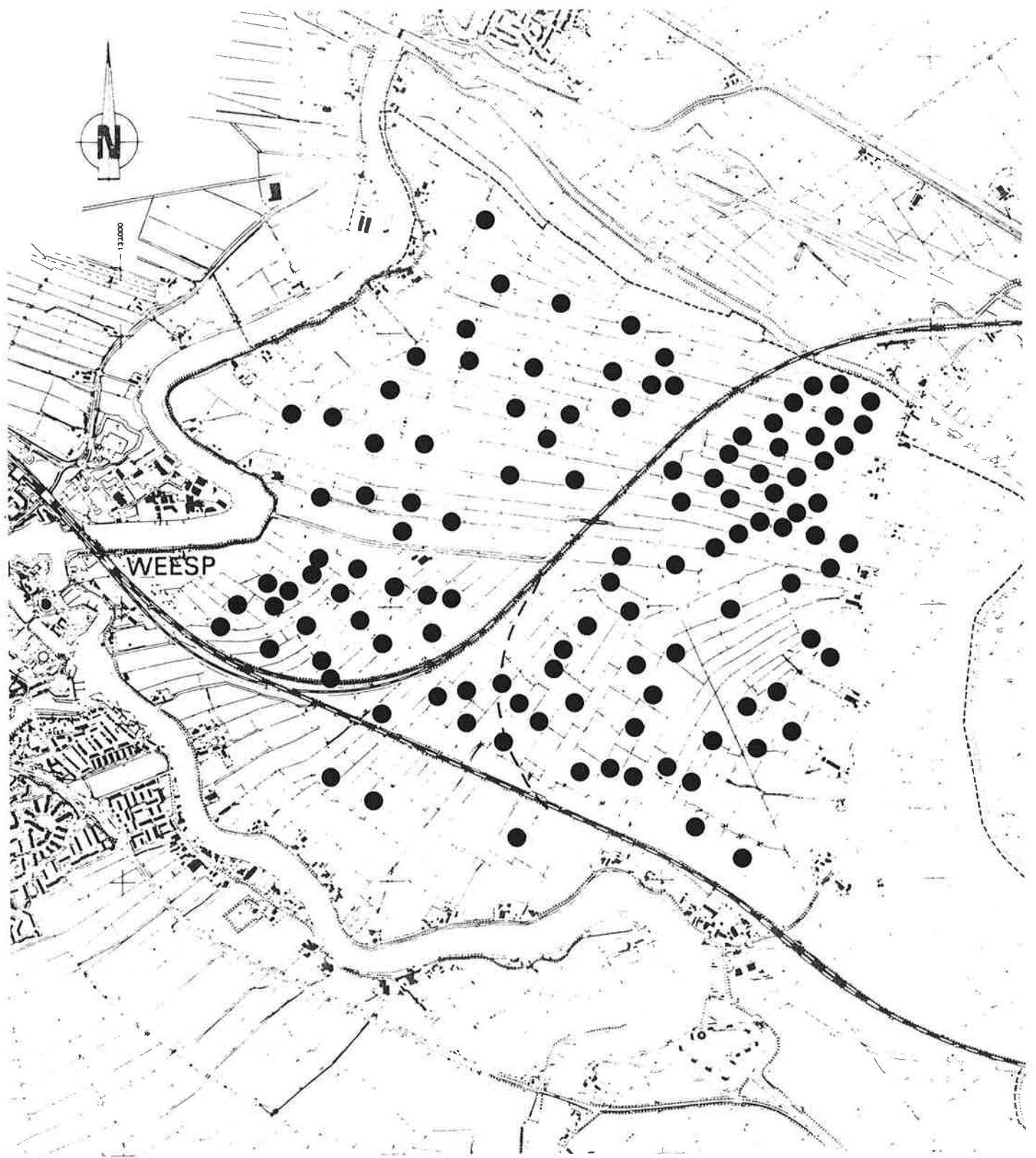

● broedgeval

BIJLAGE 3. VERSPREIDINGSKAART SCHOLEKSTER

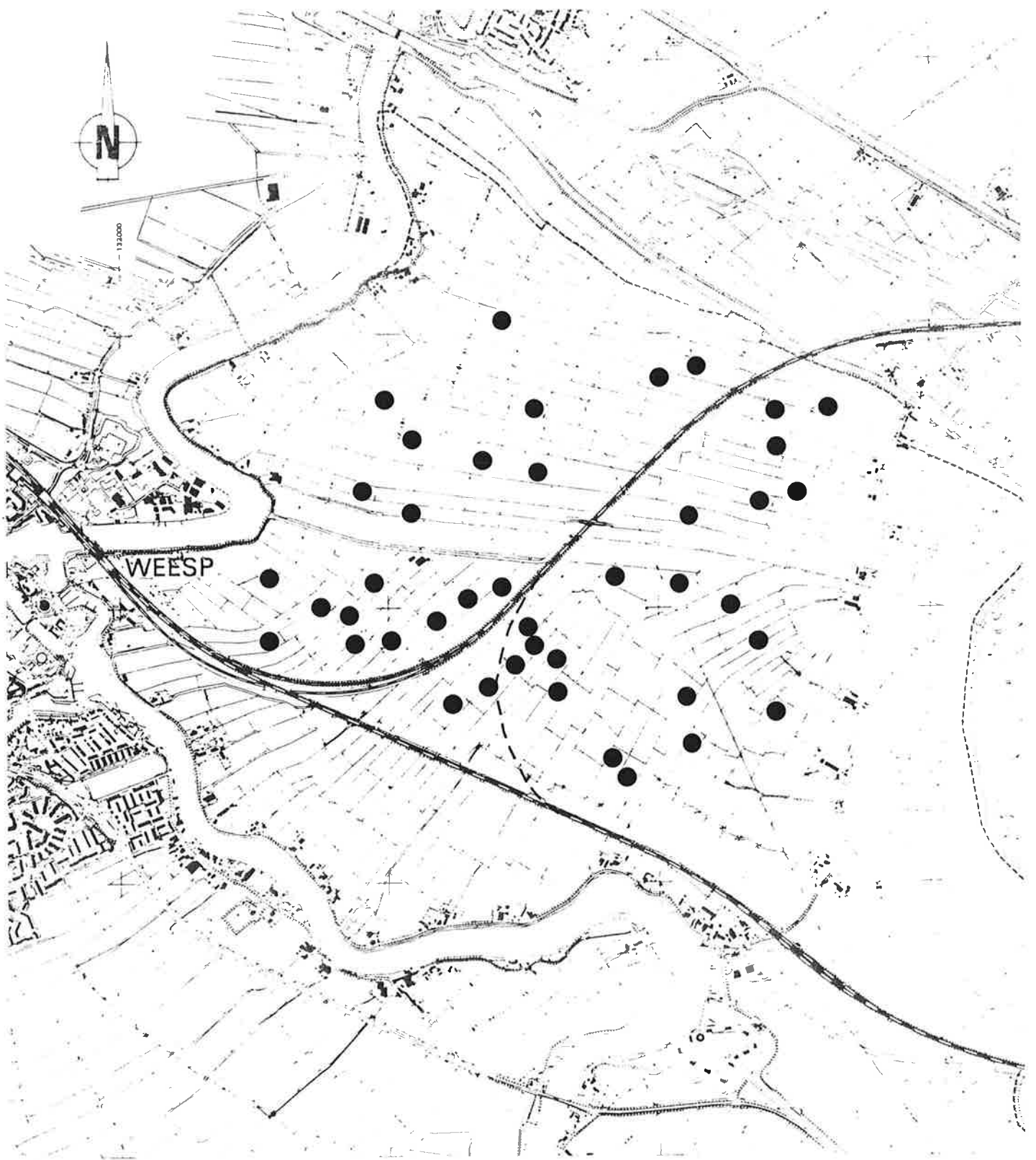

● broedgeval

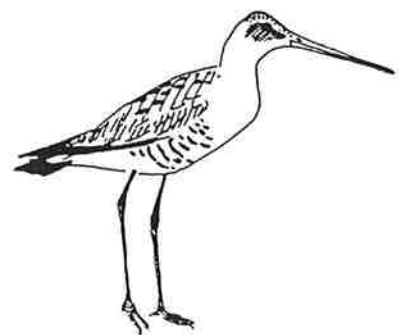

BIJLAGE 4. VERSPREIDINGSKAART KIEVIT

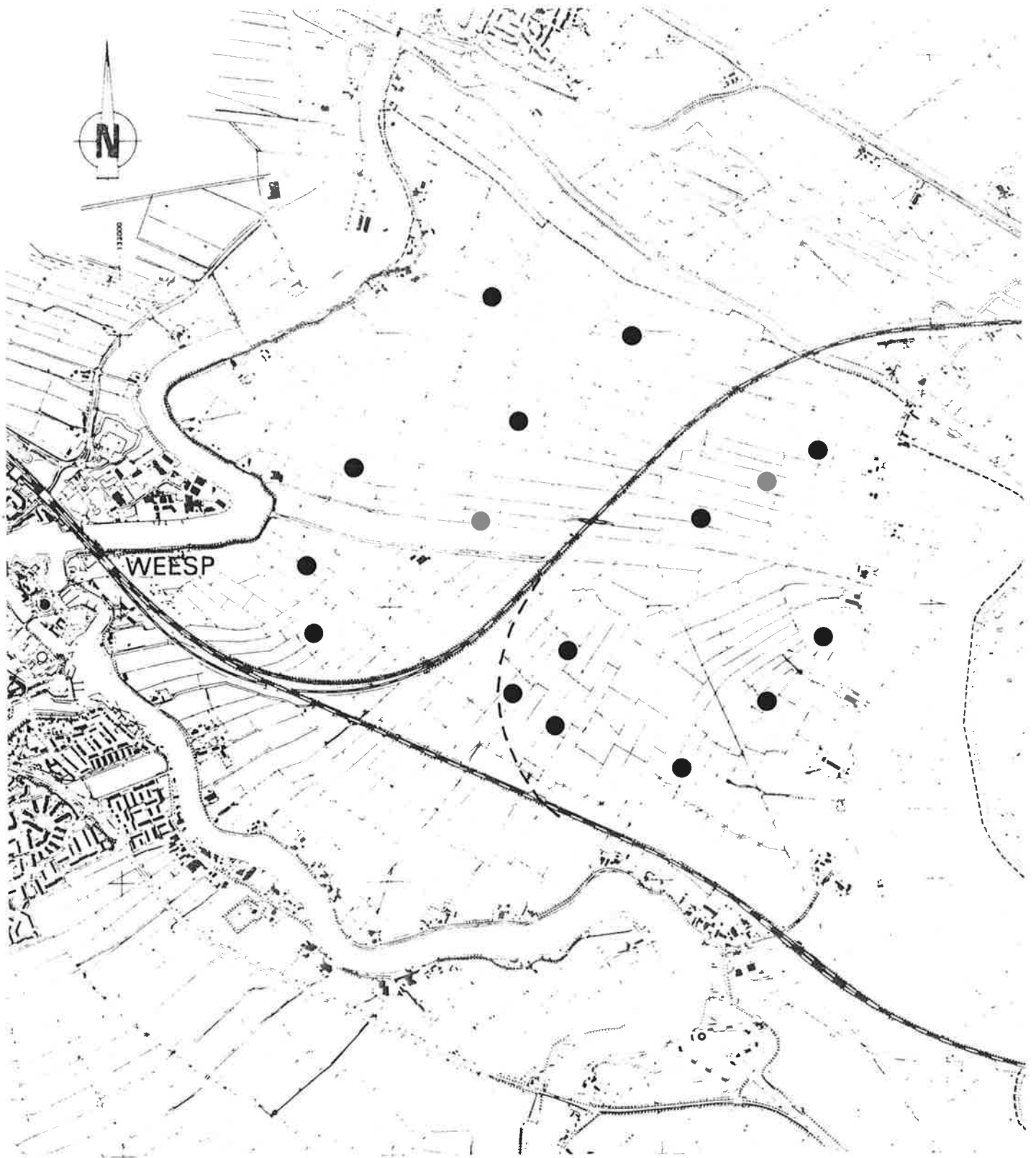

● broedgeval

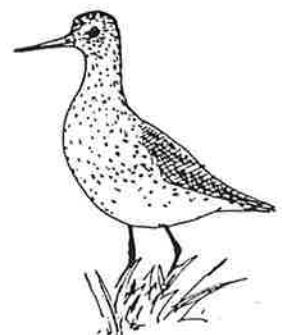

BIJLAGE 5. VERSPREIDINGSKAART GRUTTO

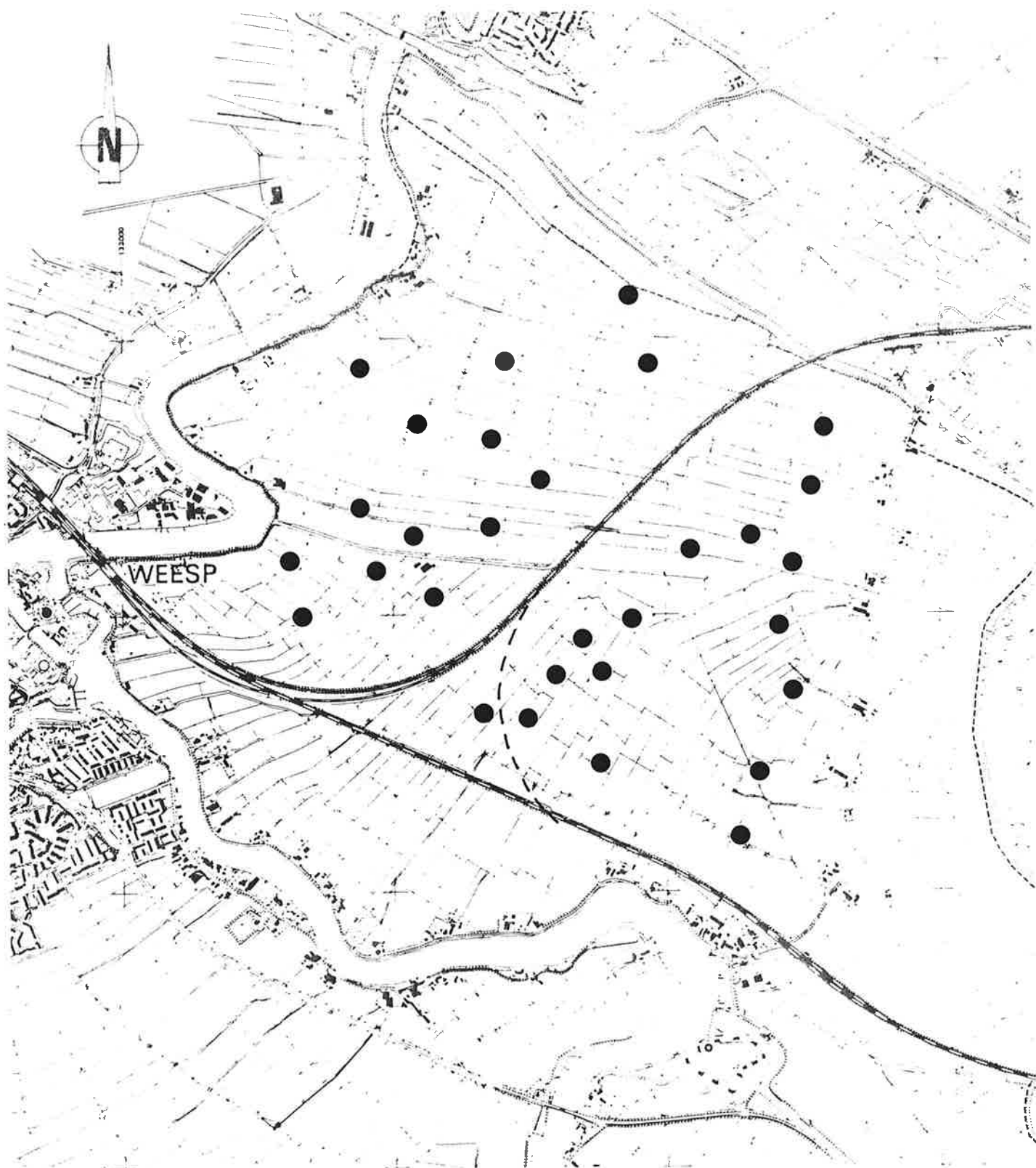
● broedgeval

BIJLAGE 6. VERSPREIDINGSKAART TURELUUR

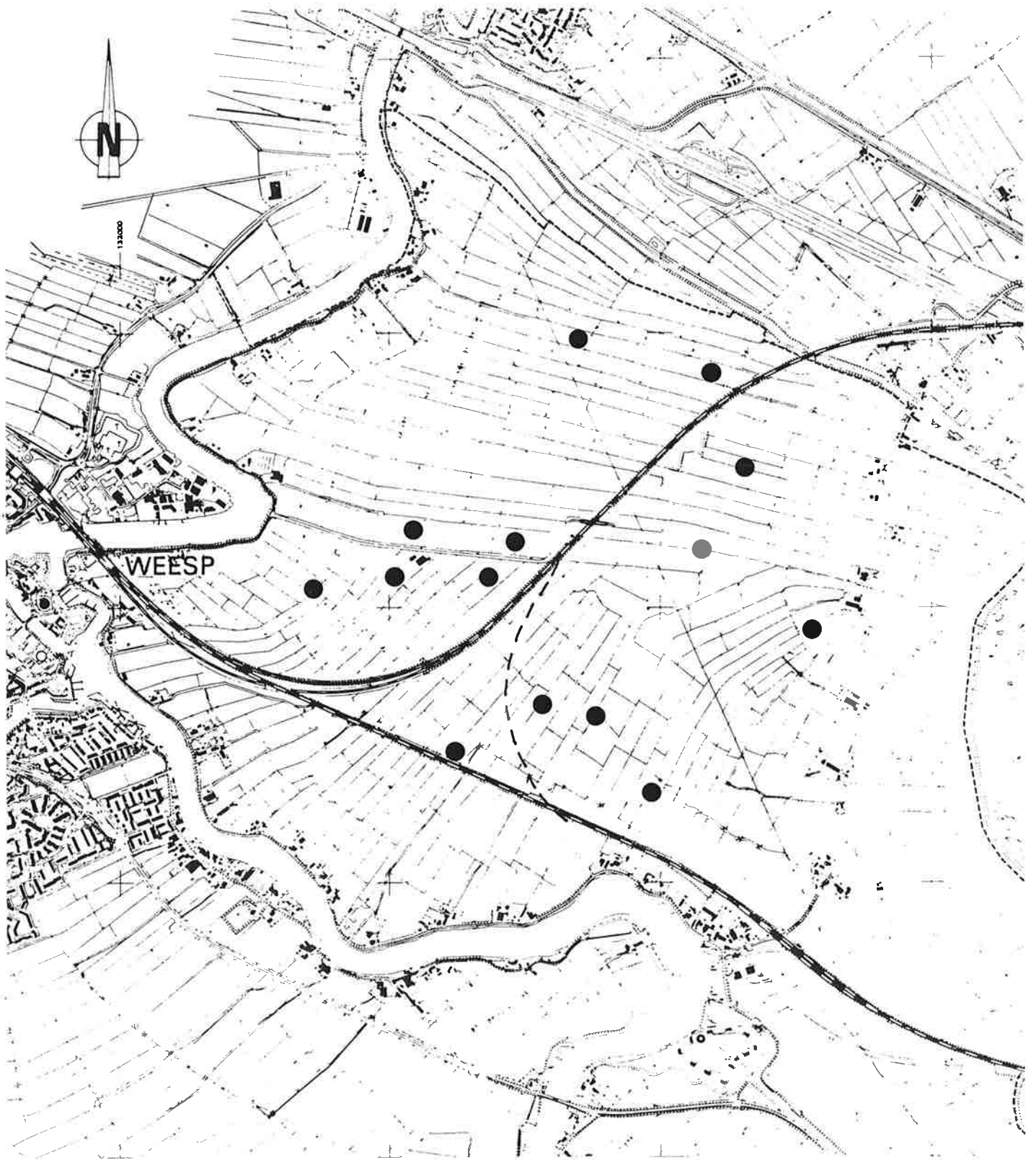

● territorium

BIJLAGE 7.   VERSPREIDINGSKAART VELDLEEUWERIK

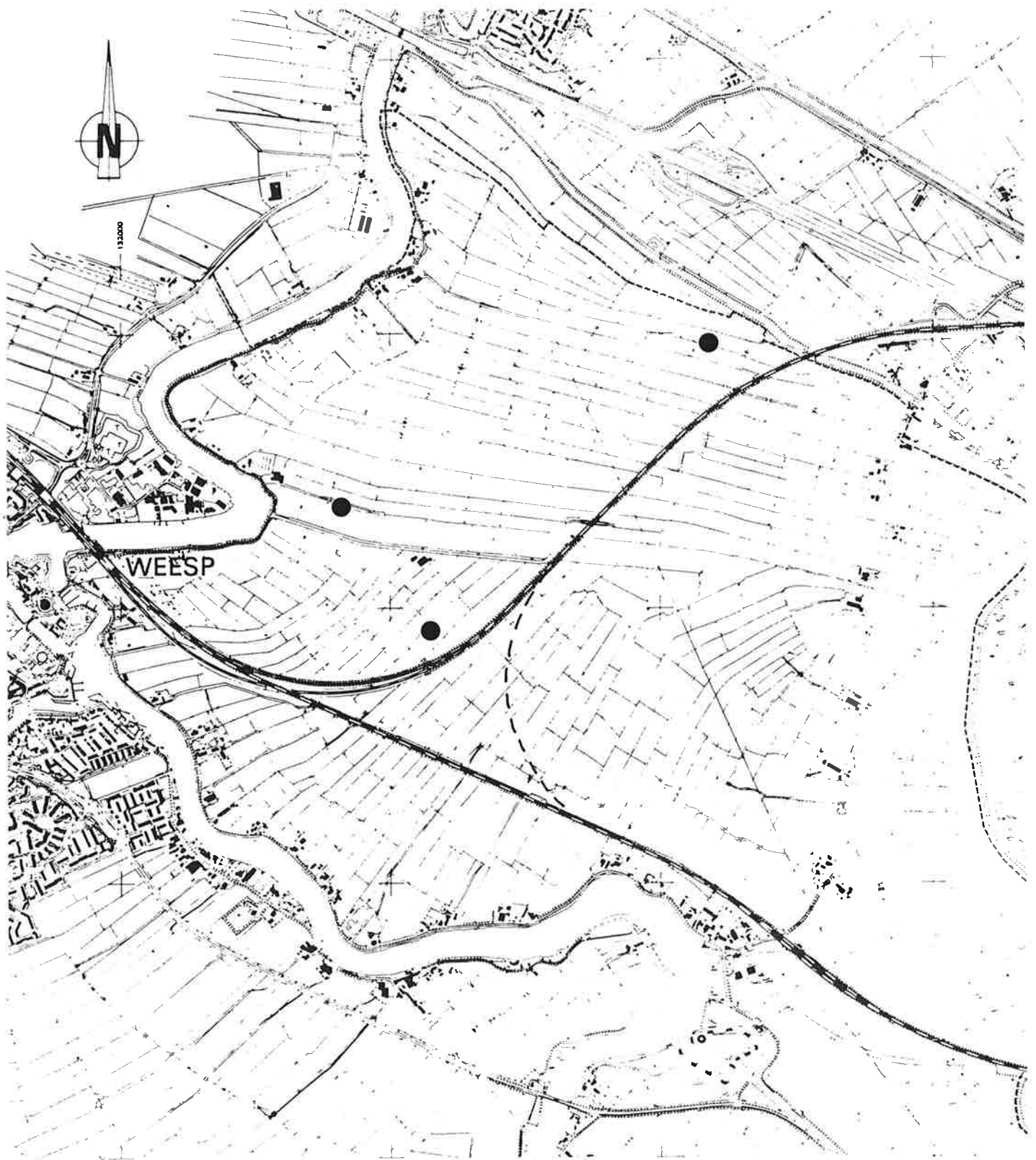

● territorium

BIJLAGE 8. VERSPREIDINGSKAART GRASPIEPER

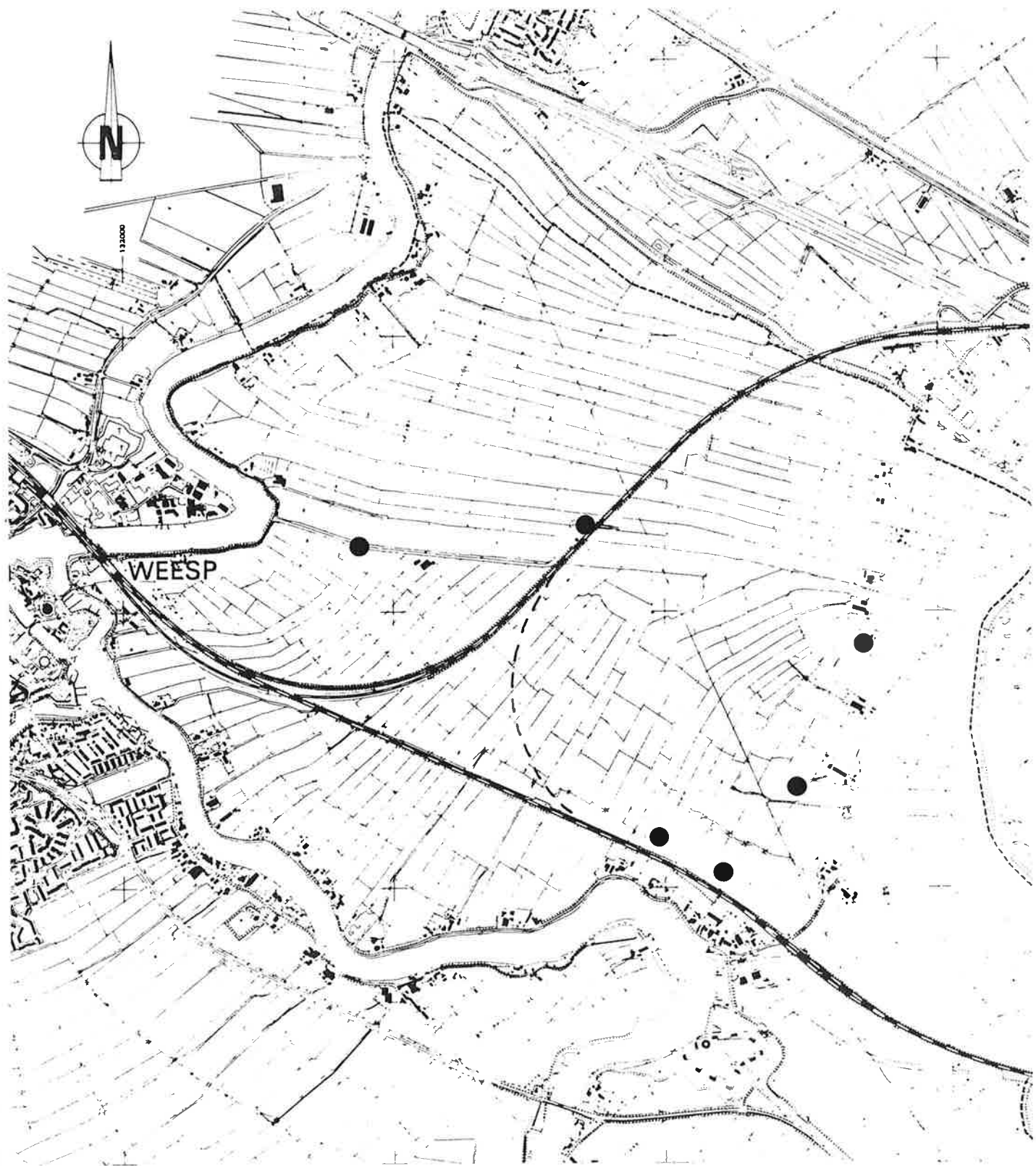

● territorium

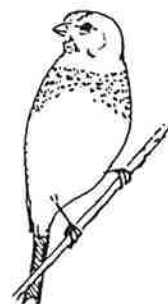

BIJLAGE 9. VERSPREIDINGSKAART GELE KWIKSTAART

● territorium

BIJLAGE 10. VERSPREIDINGSKAART KNEU

**BIJLAGE 11. VEGETATIEONDERZOEK NIEUWE KEVERDIJKSCHE
POLDER**

veldwerk 19 mei 1991

Perceel 2

Engels Raaigras (*Lolium perenne*)
Herderstasje (*Capsella bursa-pastoris*)
Straatgras (*Poa annua*)
Vogelmuur (*Stellaria media*)
Veldbeemdgras (*Poa pratensis*)
Kruipende Boterbloem (*Ranunculus repens*)
Geknikte Vossestaart (*Alopecurus geniculatus*)
Akkerdistel (*Cirsium arvense*)
Kweek (*Elymus repens*)
Veldzuring (*Rumex acetosa*)
Paardebloem (*Taraxacum officinale*)

slootrand

Gestreepte Witbol (*Holcus lanatus*)
Blaartrekkende Boterbloem (*Ranunculus sceleratus*)
Kweek (*Elymus repens*)
Herderstasje (*Capsella bursa-pastoris*)
Zachte Dravik (*Bromus mollis*)
Klein Kruiskruid (*Senecio vulgaris*)
Geknikte Vossestaart (*Alopecurus geniculatus*)
Brandnetel (*Urtica*)
Kruipende Boterbloem (*Ranunculus repens*)

water

Drijvend Fonteinkruid (*Potamogeton natans*)
Waterpest (*Elodea*)

Perceel 3

Engels Raaigras (*Lolium perenne*)
Pinksterbloem (*Cardamine pratensis*)
Straatgras (*Poa annua*)
Witte Klaver (*Trifolium repens*)
Kweek (*Elymus repens*)
Vogelmuur (*Stellaria media*)
Herderstasje (*Capsella bursa-pastoris*)
Paardebloem (*Taraxacum officinale*)
Kruipende Boterbloem (*Ranunculus repens*)
Akkerdistel (*Cirsium arvense*)
Veldzuring (*Rumex acetosa*)

Zilverschoon (*Potentilla anserina*)
Madelief (*Bellis perennis*)

slootrand

Geknikte Vossestaart (*Alopecurus geniculatus*)
Blaartrekkende Boterbloem (*Ranunculus sceleratus*)
Zachte Dravik (*Bromus mollis*)
Brandnetel (*Urtica*)

Perceel 4

Straatgras (*Poa annua*)
Gewone Hoornbloem (*Cerastium fontanum*)
Zachte Dravik (*Bromus mollis*)
Pinksterbloem (*Cardamine pratensis*)
Reukgras (*Anthoxanthum odoratum*)
Hondsdrif (*Glechoma hederacea*)
Kweek (*Elymus repens*)
Vogelmuur (*Stellaria media*)
Kruipende Boterbloem (*Ranunculus repens*)
Varkensgras (*Polygonum aviculare*)
Madelief (*Bellis perennis*)
Veldzuring (*Rumex acetosa*)

Perceel 5

Engels Raaigras (*Lolium perenne*)
Paardebloem (*Taraxacum officinale*)
Straatgras (*Poa annua*)
Madelief (*Bellis perennis*)
Reukgras (*Anthoxanthum odoratum*)
Kruipende Boterbloem (*Ranunculus repens*)
Hondsdrif (*Glechoma hederacea*)
Zilverschoon (*Potentilla anserina*)
Akkerdistel (*Cirsium arvense*)
Gewone Hoornbloem (*Cerastium fontanum*)
Pinksterbloem (*Cardamine pratensis*)
Witte Klaver (*Trifolium repens*)

Perceel 6

Zachte Dravik (*Bromus mollis*)
Gewone Hoornbloem (*Cerastium fontanum*)
Gestreepte Witbol (*Holcus lanatus*)
Witte Klaver (*Trifolium repens*)
Engels Raaigras (*Lolium perenne*)
Paardebloem (*Taraxacum officinale*)
Geknikte Vossestaart (*Alopecurus geniculatus*)

Veldzuring (*Rumex acetosa*)
Veldbeemdgras (*Poa pratensis*)
Madelief (*Bellis perennis*)
Straatgras (*Poa annua*)
Kruipende Boterbloem (*Ranunculus repens*)
Reukgras (*Anthoxanthum odoratum*)
Vogelmuur (*Stellaria media*)
Pinksterbloem (*Cardamine pratensis*)
Varkensgras (*Polygonum aviculare*)
Akkerdistel (*Cirsium arvense*)

Perceel 8

Veldbeemdgras (*Poa pratensis*)
Vogelmuur (*Stellaria media*)
Straatgras (*Poa annua*)
Kruipende Boterbloem (*Ranunculus repens*)
Engels Raaigras (*Lolium perenne*)
Paardebloem (*Taraxacum officinale*)
Kweek (*Elymus repens*)
Madelief (*Bellis perennis*)
Reukgras (*Anthoxanthum odoratum*)
Witte Klaver (*Trifolium repens*)
Pinksterbloem (*Cardamine pratensis*)
kamille (*Matricaria species*)
Akkerdistel (*Cirsium arvense*)
Gewone Hoornbloem (*Cerastium fontanum*)
Zilverschoon (*Potentilla anserina*)
Ruige Weegbree (*Plantago media*)
Speenkruid (*Ranunculus ficaria*)

Perceel 9

Straatgras (*Poa annua*)
Paardebloem (*Taraxacum officinale*)
Kweek (*Elymus repens*)
Speenkruid (*Ranunculus ficaria*)
Gestreepte Witbol (*Holcus lanatus*)
Hondsdrif (*Glechoma hederacea*)
Engels Raaigras (*Lolium perenne*)
Veldzuring (*Rumex acetosa*)
kamille (*Matricaria species*)
Kruipende Boterbloem (*Ranunculus repens*)
Brandnetel (*Urtica*)
Groot Hoefblad (*Petasites hybridus*)
Fluitekruid (*Anthriscus sylvestrus*)
Witte Klaver (*Trifolium repens*)

Gewone Hoornbloem (*Cerastium fontanum*)
Pinksterbloem (*Cardamine pratensis*)
Vogelmuur (*Stellaria media*)

water

Gekroesd Fonteinkruid (*Potamogeton crispus*)
Drijvend Fonteinkruid (*Potamogeton natans*)

Perceel 10

Veldbeemdgras (*Poa pratensis*)
Gewone Hoornbloem (*Cerastium fontanum*)
Straatgras (*Poa annua*)
Fluitekruid (*Anthriscus sylvestris*)
Gestreepte Witbol (*Holcus lanatus*)
Kruipe Boterbloem (*Ranunculus repens*)
Kweek (*Elymus repens*)
Paardebloem (*Taraxacum officinale*)
Geknikte Vossestaart (*Alopecurus geniculatus*)
Vogelmuur (*Stellaria media*)
IJle Dravik (*Bromus sterilis*)
Witte Klaver (*Trifolium repens*)
Engels Raaigras (*Lolium perenne*)
Rode Klaver (*Trifolium pratense*)
Herderstasje (*Capsella bursa-pastoris*)
Witte Dovenetel (*Lamium album*)
Brandnetel (*Urtica*)
Pinksterbloem (*Cardamine pratensis*)
kamille (*Matricaria species*)
Koolzaad (*Brassica napus*)
Akkerdistel (*Cirsium arvense*)
Veldzuring (*Rumex acetosa*)
Hondsdrif (*Glechoma hederacea*)
zuring species (*Rumex species*)

**BIJLAGE 12. VEGETATIE-ONDERZOEK NIEUWE KEVERDIJKSCHE
POLDER**

veldwerk 29 juni 1991

Perceel 1

Straatgras (*Poa annua*)
Duizendblad (*Achillea millefolium*)
Zachte Dravik (*Bromus mollis*)
Herderstasje (*Capsella bursa-pastoris*)
Ruw Beemdgras (*Poa trivialis*)
Reukeloze Kamille (*Matricaria maritima* ssp. *inodora*)
Geknikte Vossestaart (*Alopecurus geniculatus*)
Vogelmuur (*Stellaria media*)
Gestreepte Witbol (*Holcus lanatus*)
Akkerdistel (*Cirsium arvense*)
Veldbeemdgras (*Poa pratensis*)
Varkensgras (*Polygonum aviculare*)
Kropaar (*Dactylis glomerata*)
Paarse Dovenetel (*Lamium purpureum*)
Engels Raaigras (*Lolium perenne*)
Kleefkruid (*Galium aparine*)
Witte Klaver (*Trifolium repens*)
Brandnetel (*Urtica*)
Klein Kruiskruid (*Senecio vulgaris*)
Paardebloem (*Taraxacum officinale*)
Madelief (*Bellis perennis*)
Veldzuring (*Rumex acetosa*)
Gewone Hoornbloem (*Cerastium fontanum*)
Hondsdrif (*Glechoma hederacea*)

slootrand

Moeras Vergeet-me-niet (*Myosotis scorpioides*)
Blaartrekkende Boterbloem (*Ranunculus sceleratus*)

water

Pijlkruid (*Sagittaria sagittifolia*)
zegge species (*Carex species*)
Zwanebloem (*Butomus umbellatus*)
Drijvend Fonteinkruid (*Potamogeton natans*)
Spits Fonteinkruid (*Potamogeton acutifolius*)
Liesgras (*Glyceria maxima*)
bies species (*Scirpus species*)
Waterpest (*Elodea*)
Riet (*Phragmites australis*)

Grote Egelskop (*Sparganium erectum*)
Gewone Waterranonkel (*Ranunculus aquatilis ssp. peltatus*)

Perceel 3

Zilverschoon (*Potentilla anserina*)
Gestreepte Witbol (*Holcus lanatus*)
Moeras Vergeet-me-niet (*Myosotis scorpioides*)

westsloot

Drijvend Fonteinkruid (*Potamogeton natans*)
Spits Fonteinkruid (*Potamogeton acutifolius*)
Zwanebloem (*Butomus umbellatus*)
Grote Egelskop (*Sparganium erectum*)
Pijlkruid (*Sagittaria sagittifolia*)
Watergentiaan (*Nymphoides peltata*)
zwenkgras species (*Festuca species*)
zegge species (*Carex species*)

oostsloot

Drijvend Fonteinkruid (*Potamogeton natans*)
Zwanebloem (*Butomus umbellatus*)
Pijlkruid (*Sagittaria sagittifolia*)
Grote Egelskop (*Sparganium erectum*)
Rietgras (*Phalaris arundinacea*)
bies species (*Scirpus species*)
zegge species (*Carex species*)
zwenkgras species (*Festuca species*)

Perceel 4

Reukgras (*Anthoxanthum odoratum*)
Klein Kruiskruid (*Senecio vulgaris*)
Gestreepte Witbol (*Holcus lanatus*)
Pinksterbloem (*Cardamine pratensis*)
Kweek (*Elymus repens*)
Witte Dovenetel (*Lamium album*)
kamille species (*Matricaria species*)

oostsloot

Drijvend Fonteinkruid (*Potamogeton natans*)
waterranonkel species (*Ranunculus species*)
Moeras Vergeet-me-niet (*Myosotis scorpioides*)
Grote Egelskop (*Sparganium erectum*)
Zwanebloem (*Butomus umbellatus*)
zegge species (*Carex species*)

Perceel 8

oostsloot

Moeras Vergeet-me-niet (*Myosotis scorpioides*)

Drijvend Fonteinkruid (*Potamogeton natans*)

Pijlkruid (*Sagittaria sagittifolia*)

zegge species (*Carex species*)

bies species (*Scirpus species*)

noordsloot

Zwanebloem (*Butomus umbellatus*)

Pijlkruid (*Sagittaria sagittifolia*)

Drijvend Fonteinkruid (*Potamogeton natans*)

zegge species (*Carex species*)

westsloot (ijzer-kleuring)

Drijvend Fonteinkruid (*Potamogeton natans*)

Grote Egelskop (*Sparganium erectum*)

Rietgras (*Phalaris arundinacea*)

Zwanebloem (*Butomus umbellatus*)

Pijlkruid (*Sagittaria sagittifolia*)

bies species (*Scirpus species*)

zuidsloot

Drijvend Fonteinkruid (*Potamogeton natans*)

Zwanebloem (*Butomus umbellatus*)

Pijlkruid (*Sagittaria sagittifolia*)

Moeras Vergeet-me-niet (*Myosotis scorpioides*)

bies species (*Scirpus species*)

Perceel 9

oostsloot

Drijvend Fonteinkruid (*Potamogeton natans*)

Gekroesd Fonteinkruid (*Potamogeton crispus*)

Pijlkruid (*Sagittaria sagittifolia*)

Waterpest (*Elodea*)

waterranonkel species (*Ranunculus species*)

Moeras Vergeet-me-niet (*Myosotis scorpioides*)

zegge species (*Carex species*)

bies species (*Scirpus species*)

Watergentiaan (*Nymphoides peltata*)

Perceel 12

oostsloot

Drijvend Fonteinkruid (*Potamogeton natans*)
Gekroesd Fonteinkruid (*Potamogeton crispus*)
Pijlkruid (*Sagittaria sagittifolia*)
Grote Egelskop (*Sparganium erectum*)
waterranonkel species (*Ranunculus species*)
zegge species (*Carex species*)
Watergentiaan (*Nymphoides peltata*)

westsloot

Drijvend Fonteinkruid (*Potamogeton natans*)
Pijlkruid (*Sagittaria sagittifolia*)
waterranonkel species (*Ranunculus species*)
Watergentiaan (*Nymphoides peltata*)
bies species (*Scirpus species*)
zegge species (*Carex species*)
zwenkgras species (*Festuca species*)